

OULD – DUIVENDRECHTSE SAECKEN

NUMMER 2, JAARGANG 2, APRIL 2005

ENGEL(EN) VOOR DUIVENDRECHT

Bijdrage in de drukkosten € 1,50

Uitgave onder auspiciën van de Stichting Oud - Duivendrecht

02. Lege gele binnenzijde

INHOUDSOPGAVE

OUD – DUIVENDRECHTSE SAECKEN, 2^e JAARGANG, NUMMER 2

APRIL 2005

Voorblad	1
Inhoud	3
Engel (en) voor Duivendrecht	4 - 5
De bevrijding van Duivendrecht in foto's	6 - 8
Ooggetuigenverslag van Ger en Netty de Jonge	9 - 10
Een beeld voor de Kloosterstraat: de Kloosterstraat in beeld	11 - 16
Tante Buny	17 - 19
Het Clarissenklooster in jaartallen	20
Een "epistel" van Zuster Josepha	21 – 24
Michaël in de tuin bij de familie Wisse	25 – 26
De herplaatsing: de filosofie van Dick Albers	27 - 28
De iconografie van de Heilige Michaël	29 – 30
Dominee in Duivendrecht	31 – 34
Ter ere van	35 – 37
Den vaderlandt ghetrouwe: Jan Martin Bakker	38 – 41
Het 4 mei comité Duivendrecht	42
Uitbundig Bevrijdingsfeest in 1955	43 – 45
(Wetensw)aardigheden	46
Bronnen en redactiegegevens	47

TIJDELIJK

AFSCHEID

15 februari 2005

MICHAËLBEELD

S.G.Wisse

ENGEL(EN) VOOR DUIVENDRECHT

60 jaar bevrijding vieren en slachtoffers herdenken.

Op 4 en 5 mei gebeurt dit overal in Nederland. In steden en dorpen staat men op eigen wijze stil en viert feest. Beelden en verhalen over de oorlog komen juist deze dagen naar boven.

Op 5 mei 1946 is boven de ingang van het Clarissenklooster een beeld geplaatst van de aartsengel Michaël omdat Duivendrecht in de oorlog gespaard gebleven is. Het goede had het kwade overwonnen. Toen het klooster moest verdwijnen voor de aanleg van de ringweg heeft de heer Wisse het beeld gered van de slopershamer. Vanaf 1967 stond het beeld in zijn tuin in de Kloosterstraat. Daar is het nu niet meer. Wat er met het beeld gebeurd is en waar “onze” engel nu komt te staan leest u in dit nummer van Oud-Duivendrechtse Saecken.

In het centrum van Duivendrecht staat een oorlogsmonument dat in er in 1950 door burgerinitiatief gekomen is. De geschiedenis van het monumentje, de jaarlijkse herdenkingen met het plaatselijke 4 mei comité en de verhalen van dominee Tromp, de notulen van de kerkenraadsvergaderingen allemaal bronnen over de Tweede Wereldoorlog in ons dorp.

En het persoonlijke archief van de familie Hogen – Bakker met foto's en verhalen over Jan Martin Bakker, een van de Duivendrechtse jongens die *'den vaderlandt ghetrouwe'* bleef.

Een beeld in de Kloosterstaat en de Kloosterstraat in beeld. Bovendien een beeld van de Joodse onderduikers en illegaliteit in diezelfde Kloosterstraat. Netty Pieneman – de Jonge en Joke Slager – van den Beukel kennen de verhalen dankzij hun familie nog heel goed.

Er waren in ons dorp veel voorbeelden van moed, vriendschap en solidariteit.

Maar helaas ook van onverschilligheid. En van verraad. Het is de werkelijkheid van angstige en wegzijkende burgers die kritiekloos meewerkten met de Duitsers.

Er is een te grote chaos aan gegevens over dit gedrag bij de redactie bekend om een echt geordend beeld te scheppen van Duivendrecht in die bewogen periode van haar bestaan.

Onlangs zijn op het Waterlooplein foto's opgedoken van Duivendrecht tijdens de bevrijding.

Hoe uitbundig in Duivendrecht in 1955 de tienjarige bevrijding gevierd werd kunt u zien op foto's van die feestelijke dag.

De 90-jarige zuster Josepha heeft haar herinneringen aan het Michaëlbeeld en aan het verzet in Duivendrecht in WO II voor ons blad Oud-Duivendrechtse Saecken opgeschreven.

In Duivendrecht kunt u de komende eerste meidagen aan verschillende activiteiten meedoen.

Het 4 mei comité organiseert de herdenking bij het monument en op hemelvaartsdag voert 's morgens vroeg een wandeling langs een tiental historische plekken in Amsterdam - Zuid, die herinneren aan de periode van vervolging en verzet. **'s Middags zijn er plechtigheden rond het Michaëlbeeld op de hoek van de Kloosterstraat en het Michaëlplein, om 13 uur.**

Samen met de heer Gerrit Wisse en het 4 mei comité Duivendrecht heeft de Stichting Oud - Duivendrecht zich sterk gemaakt voor de herplaatsing van het Michaëlbeeld op een openbare plaats dicht bij de oorsprong. De verantwoordelijken bij de gemeente hebben er serieus werk van gemaakt. Dick Albers heeft met zijn prachtige gedegen ontwerp de engel eer aan gedaan.

Met dit nummer van Oud-Duivendrechtse Saecken leveren wij graag een kleine bijdrage aan de vele vormen van herdenken in deze dagen.

Jo Blom en Ans Quirijnen

De bevrijding in Duivendrecht en omgeving

VONDST VAN OUDE NEGATIEVEN OP HET WATERLOOPLEIN
DOOR JOERI TEEUWISSE

Tussen een berg lampenkappen, zomaar verspreid neergegooid op de grond ziet ze wat oude mapjes met beeldnegatieven liggen. Joeri, die veel interesse heeft in alles wat met de Tweede Wereldoorlog te maken heeft, overvalt meteen het Yes-gevoel.

Op het eerste negatief dat ze uit het mapje haalde stond een tank en ze zag meteen dat ze iets bijzonders in handen had.

De marktkoopman weet niet waar de negatieven vandaan komen.

“Uit een of andere inboedel” is het standaardantwoord

In die tijd daarna bestuderen Joeri, haar vriend Kees Huyser en anderen, waaronder de Historische Kring Diemen en de redactie van Oud-Duivendrechtse Saecken de negatieven.

De foto's blijken te zijn gemaakt rond de bevrijding in 1945 en hebben als locatie Diemen, Duivendrecht en Amsterdam. Er valt heel wat uit te zoeken aan de foto's. Duidelijk is dat de fotograaf de komst van de bevrijders heeft afgewacht in een huis aan de Molenkade. Dat blijkt uit de familiekiekjes rond en vanuit het huis.

Waarschijnlijk heeft hij vanuit dit punt een wandelingetje richting Diemen gemaakt om de bevrijders tegemoet te lopen.

AC 19 Een konvooi geallieerde voertuigen op de Weesperstraatweg richting Duivendrecht

AB-32 Op de uitkijk naar de geallieerde troepen. De vlaggen in top aan de Molenkade

AC-13 De bunker bij de Hartveldsebrug (of Duivendrechtse Brug?)
Let op de tekening op de zijkant

Op het internet is een site met de gevonden foto's van Joeri:

www.huysen.net/LibAdam/

AC-23 Een Universal Carrier Mk.II van de Seaforth Highlanders van Canada
Een zogenoemde bren - carrier over de Weesperstraatweg richting Duivendrechtse Brug

*for Amy
from the Canadian Regt*

An Wierdsma-Bon kreeg deze foto van haar vader.
De Canadezen verbleven in het Pax-gebouw. Links boven de familie Boom
van het beheer; Kitty Wortel, te zien met haar zus Thea, was de tolk.

OOGGETUIGEN VERSLAGEN VAN BEZETTING EN BEVRIJDING

van de familie Pieneman – de Jonge uit de Kloosterstraat

In de lente van 1941 was opa bezig in zijn volkstuintje aan het eind van de Kloosterstraat toen er een Messerschmidt neerstortte. Opa ging er op af, hij hoorde "*hilfe ich muss raus!*". Hij stond in dubio; wrikte wat aan de vleugel...de piloot kwam er uit gekropen waarna hij zich meldde bij de instanties. De aangeboden beloning werd door opa geweigerd.

Mannen werden gevorderd en tewerkgesteld, zoals Fliegerhorst op Schiphol.

Er was veel wateroverlast en er werden dammen opgeworpen bij boerderijen. Dijken moesten worden gedicht. Er moest zand geschept worden. Het zand werd aangevoerd met dekschuiten die in de Weespertrekvaart lagen bij de Kondor (cementbedrijf) en daar werd het zand gehaald.

Wegens gebrek aan elektriciteit deden de gemalen het niet meer; ook sabotage De Venserpolder liep onder water.

Ger de Jonge haalde de illegale krantjes in Amsterdam nog vóór de spertijd. De krantjes werden gestencild naar aanleiding van het nieuws van de BBC. Als hij ze ging halen verstopte hij ze in zijn schoenen. De Duivendrechtse Brug werd op wisselende tijden gepasseerd vanwege het ontdeckingsgevaar. Vervolgens werden de krantjes bij de mensen afgeleverd.

Op de Duivendrechtse Brug stonden schildwachten en er was een betonnen muur in het midden en ook aan weerszijden; dus smalle gangetjes voor optimale controle. En bij een eventuele vijandelijke aanval waren er Spaanse ruiters en staalkabels voorhanden.

Johan Robben werd op de Duivendrechtse Brug gefusilleerd. Er ontstond, bij werkzaamheden aan schoorstenen waarbij veel rook ontstond, een woordenwisseling met een SS - soldaat die Robben beschuldigde van sabotage.

De Duivendrechtse Brug was een fuik voor razzia's.

De Bezetting bestond uit een paar nazi's, de rest bestond uit oostfrontsoldaten, ex-gewonden, waarvan een zelfs nog een kogel in zijn buik had!

De bezetters vonden de Amerikaanse "vliegende forten" "*schöne Maschinen*" en keken hun ogen uit als deze "vliegende forten" overvlogen via de speciale routes van de voedseldropping.

Als mensen op zondag terug kwamen van de voedseltochten waarschuwde opa hen door dan verderop vanaf de kade bij het pontje ter waarschuwing te roepen "razzia".

Met de razzia's werden mensen gevorderd voor allerlei werkzaamheden, bijvoorbeeld aan de IJsellinie. Het verzamelpunt in Duivendrecht was bij het voormalige postkantoor.

Er waren ook fietsenrazzia's.

Er was weinig brandstof en opa trok daarom maar een dukdalf uit het water aan de Molenkade. Hij was vroeger boomstamzager geweest en dat kwam nu goed van pas.

In de Kloosterstraat werden huizen gevorderd. Hierin kwamen Duitsers en mensen die vanuit Zandvoort geëvacueerd waren. Aan de overkant van het huis van de familie de Jonge was een kelder voor onderduikers. In de Kloosterstraat woonde 3 Joodse families:

Op nummer 23 1 hoog: de familie Stern, Duitse joden die uit Duitsland gevlucht waren en sinds 1936 op dat adres woonde. Hun zoon heette Werner. Zij zijn nooit meer terug gekomen.

Op nummer 25 1 hoog: de familie Blog, Nederlandse joden die een koekfabriek hadden op nr.23-25 sinds 1934. Manfred en Wiesel zaten in Duivendrecht op school. Van die hele familie van 37 personen heeft er slechts 1 de oorlog overleefd.

Op nummer 27 woonde sinds 1938 de familie Temmerson, Poolse joden. Na 1942 zijn zij niet meer teruggezien. In 1942 moesten zij verhuizen naar Amsterdamse wijken die bestemd waren voor Joden.

Puls haalde de huizen leeg en evacués trokken erin, Zo trok Tetterode in de koekfabriek.

De Burgerlijke Stand was gelicht en daardoor was het moeilijk om een persoonsbewijs te krijgen. Ger de Jonge 15 jaar, maar te groot voor zijn leeftijd, ging via de rijksveldwachter Langbroek naar de Ronde Hoep en kreeg zijn persoonsbewijs.

Via een garage in de Kloosterstraat was veel illegaliteit. Een ruimte met een vrachtwagen en een wapendepot is nooit ontdekt.

Op nummer 17 in de Kloosterstraat woonde en werkte ovenbouwer van Putten. In WOII was daar een gaarkeuken. Op de Rijksstraatweg 241 in het Paxgebouw was ook een gaarkeuken. Deze werd georganiseerd door Slothouwers.

Met paard en wagen werd het voedsel uit Uithoorn gehaald en dan door vrijwilligers uitgedeeld. Het was niet te eten, scherpe snijbonen en het eten was al zuur voor het aankwam. In Cinetone was opvang en eten voor kinderen.

De burgemeester was altijd aanwezig bij de vordering van Duivendrechtse mannen. Hij accepteerde geen ontheffingen en werd Japie Koolraap genoemd, omdat hij in tijd van gebrek een hele schuit met koolraap voor eigen gebruik liet komen.

Langs het goederenspoor op de paadjes werden kolengruis/slakken en sintels gezeefd.

Wie bielsen jatte liep gevaar zoals Zoetelief. Hij had een hele kar met bielsen en werd door de Duitsers gezien en zij schoten hem dood.

Op de Kruislaan stond zwaar afweergeschut. Er vielen veel granaatscherven in Duivendrecht. Dat was heel eng omdat zij heet waren en er was dus brandgevaar. En dat terwijl de brandweerauto nooit vernieuwd was!

Dolle Dinsdag: het vertrek van de NSB - ers. Zij gingen met de trein naar Duitsland.

De Brug over het Merwedekanaal werd beschoten, de locomotief was daardoor lek en..... de NSB - ers kwamen terug.

Toen de capitulatie bekend werd ging opa naar de overkant en riep: *Krieg vorüber* en de Duitsers zongen: *Wir gehen nach Hause*

Er was 2 ½ dag feest

Ondertussen zaten de Duitsers en NSB – ers gevangen bij Rath en Doodeheefver en de Canadezen zaten in de door hen verlaten huizen.

DE KLOOSTERSTRAAT IN BEELD

Een van de eerste foto's van de bebouwing aan de Kloosterstraat
De achterkant van de woningen van de familie Staal
Deze woningen staan nu nog steeds in de Kloosterstraat nummer 22 - 36
Aan het einde van de straat het Clarissenklooster
Op de braakliggende landjes werd gespeeld door de kinderen Ger en Netty de Jonge

De Staalwoningen rechts op de foto
Rechts hiervan werden tussen 1935 en 1940 woningen gebouwd en
links van het blokje en aan de overkant tot aan het klooster
werd kort voor en in de Tweede Wereldoorlog gebouwd

DE KLOOSTERSTRAAT IN BEELD

Dit hele blok met 4 beneden en 4 boven woningen werd gebouwd in 1935
De heer Staal, de grootvader van Ger en Netty de Jonge, de vader van moeders kant
liet de woningen neerzetten om er zelf te wonen op nummer 24
en verder waren de opbrengsten bedoeld als een pensioentje

Bij de sloot van de Kloosterstraat was het voor Piet van Dam en Ger de Jonge (1930-2003) en
zijn zus Netty Pieneman - de Jonge (geb.1938) heerlijk spelen.
Omdat de snelweg er nog niet was is de Weespertrekvaart goed te zien.

Links van deze plek was in 1926 het Clarissenklooster gebouwd
5 mei 2005 wordt hier het geredde Michaëlbeeld van het gesloopte klooster herplaatst

DE KLOOSTERSTRAAT IN BEELD

Een van de winkels uit de Kloosterstraat op nummer 3 Foto eind 30-er jaren
De naam is ontleend aan de VEKA wielervedaan aan het eind van de Berkenstraat

Het huizenblok rechts uit 1955 werd de "flat" genoemd.
De familie Bekema heeft hier gewoond

DE KLOOSTERSTRAAT IN BEELD

De straat in 1967 nog MET het Clarissenklooster én boven de ingang van de poort het Michaëlbeeld

De Kloosterstraat in 1968 ZONDER het Clarissenklooster aan het einde. Op de plek waar het klooster stond komt 5 mei 2005 het Michaëlbeeld terug

DE KLOOSTERSTRAAT IN BEELD

Deze huizen werden in de Kloosterstraat gebouwd in 1938/1939
In het tweede portiek van links woonde Arie van den Beukel (1912 – 1995) met zijn gezin

Moeder en vader van den Beukel met de kinderen
Henk (geb.1942) en Anneke (geb.1940)
Dochter Joke, nu mevrouw Slager - van den Beukel, zou in 1943 geboren worden

DE KLOOSTERSTRAAT IN BEELD

Tegenover het woningblok van de fam. Van den Beukel op nr.84 was nog een open veld, waar in de oorlog huizen gebouwd werden, aan de oneven zijde. Hier kwam o.a. het huis te staan waar nu de familie Wisse woont op nummer 59. Daar waar het Michaëlbeeld bewaard bleef. Op de foto mevrouw Hilja (Hilligje) van den Beukel- Sieders met zoon Henk

Herinnering van Henk van den Beukel: De foto met de kindertjes uit de Kloosterstraat zal waarschijnlijk van rond 1946/47 zijn te oordelen naar Joke met haar pop in het rechter stoeltje en ik in het linker stoeltje. Het meisje achter met de grote strik is onze zus Anneke. Van de andere kinderen herken ik vaak nog wel de gezichten, maar weet niet altijd de namen. Het meisje rechts met de grote strik is Hanny Kuiper, die voor in de straat woonde op nummer 36 (buurmeisje van Netty de Jonge). De jongen links met de 2 knopen op zijn borst is er een van Griffioen. Het meisje linksonder en het meisje naast Hanny Kuiper zijn twee zusjes van Wil Te Beek, die naast mij met zijn buik vol knopen staat. Achter Wil staat Hans van Wel, die voor in de Kloosterstraat woonde op nr.8 in het blokje tussen de Rijksstraatweg en de "flat" waar Bekema woonde. Het halve hoofd achter Griffioen is Jaap Langbroek, mijn vriendje, zoon van de veldwachter, op nr.62. Van de anderen willen de namen mij niet te binnen schieten. De beide zusjes van Wil te Beek heten Netty (links) en Kitty (rechts). (Aanvulling: Netty Pieneman).

Tante Buny vierde elk jaar bij ons de 5^e mei
vertellen Henk en Joke van den Beukel

Bij alle mensen die in de oorlog onderdak kregen in de Kloosterstraat 84 was ook tante Buny.

Arie van den Beukel was sinds 1937 werkzaam op het abattoir in Amsterdam, dat in die tijd voor 60% in Joodse handen was. Arie had veel Joodse vrienden en door zijn werk op het abattoir veel te maken met Salomon Zaligman.

In 1942 werd aan de Joden de toegang tot het abattoir geweigerd. Het gezin Van den Beukel zelf heeft geen gebrek aan vlees gehad en waren in staat om Joodse vrienden, die van vlees verstoken waren, van vlees te voorzien.

In de oorlogsjaren stonden honderden mensen bij het abattoir in de rij om vlees te kopen en bovendien kregen de mensen een dubbele portie op hun distributiebonnen.

Eind 1942/begin 1943 hielden de Duitsers razzia's en veel Joden werden gedeporteerd naar de vernietigingskampen. Zo werd ook Salomon Zaligman uit zijn huis gehaald en Vroukje Zaligman – Dwinger heeft nooit meer iets van haar man vernomen.

Op een dinsdagmorgen in april 1943 belde Vroukje op naar Arie van den Beukel en vertelde dat zij zich vóór 4 uur 's middags voor deportatie moest melden op de Polderweg in Oost.

Zij vroeg Van den Beukel of hij nog even langs wilde komen om haar nog een keer te groeten. Van den Beukel ging meteen en toen hij bij haar aankwam in de Krügerstraat 17 stond zij klaar voor vertrek: twee koffers, rugzak op en natuurlijk ook de jodenster. Graag had hij haar een verlossing uit deze situatie aangeboden, maar dat was heel moeilijk. Thuis had hij een jong gezin. Het oudste dochttertje Anneke was 2 1/2 en zoon Henk was 1 1/2 jaar en er was ook nog een kindje op komst.

Als afscheid drukte Arie de hand van Vroukje en wenste haar sterkte toe voor de komende tijd. Vroukje barstte in snikken uit. Haar tranen grepen hem zo aan dat hij als man zijn tranen ook niet kon bedwingen. Hij sprak haar als volgt toe: “Doe de rugzak af. Laat de koffers maar staan. Verwijder de ster van je mantel. Stap op tramlijn 9 en ga naar mijn huis.....”.

Dat heeft Vroukje gedaan en met hulp heeft Arie haar aan een vals persoonsbewijs kunnen helpen. Daarop stond de naam Cornelia Buning. De kinderen noemde haar snel ‘tante BUNY’

Vroukje's koffers en rugzak werden opgehaald door de 19-jarige Taaf van der Ploeg, een vriend van de familie van den Beukel. Riek van Doorn was ook al bij de familie in huis. Zij was wat verzwakt en was daar in huis om aan te sterken. Zij en Taaf waren praktisch verloofd. Helaas is Van der Ploeg later samen met 4 andere verzetsmensen opgepakt en in juli 1944 in Vught gefusilleerd. Zijn naam staat vermeld op het gedenkmonument in Duivendrecht.

Gezien de gezinssituatie probeerde Van den Beukel een ander adres voor Vroukje te zoeken en dat lukte bij een bakker in Doorn. Dat duurde niet lang want op en morgen stond Vroukje weer voor de deur. De Duitsers hadden Doorn uitgekamd en Vroukje had net kans gezien te ontvluchten. Naar een nieuw adres voor Vroukje werd niet meer gezocht. Zij bleef in de Kloosterstraat.

Het werd hongervinter.

De buurman, de man van Meta Haenen(nr.88), was weggevoerd als krijgsgevangene naar Duitsland. Omdat zij bang was en om stookkosten te besparen trok Meta bij de familie op nr.84 in huis. Gelukkig beschikten zij over vlees en mevrouw Van den Beukel en buurvrouw Meta gingen samen op de fiets de boer op om melk en groenten te bemachtigen.

Tante Buny zorgde thuis voor de vijf kinderen.

In die hongervinter kwam een bevel in de brievenbus om dekens en warme kleding af te staan voor de Duitse troepen in Duitsland. Wat er aan kleding en dekens verborgen kon worden ging onder de vloer. Daags daarna kwamen de Duitsers langs om huiszoeking te doen.

Henk kan zich dat nog herinneren. De Duitsers keken naar al die matrassen op de grond en waren zo onder de indruk van de 5 jonge kinderen dat zij weer snel vertrokken.

En tante Buny? Die wist zich geen raad toen ze de Duitsers zagen komen huis na huis. "Wat moet ik nu?". Arie zei: "Doe jij de afwas. Jij bent mijn tante".

De bevrijding kwam op 5 mei 1945. Samen met zijn vader ging Henk vol verwachting richting Diemen. Hij herinnert zich nog heel goed het geratel van de Canadese tanks over de kinderkopjes op de weg tussen Diemen en Duivendrecht.

Met zijn allen, ook Vroukje, werden de Canadezen toegewuifd.

Ook een belevenis voor de kinderen waren de deuren (van een bakkerij?) die in de Kloosterstraat open gingen en de militairen die tevoorschijn kwamen en snoepjes uitdeelden.

Na de oorlog ging Vroukje, ofwel tante Buny, weer op zichzelf wonen in Amsterdam.

Vroukje Dwinger werd geboren op 17 augustus 1921 in Leeuwarden, trouwde Salomon Zaligmaker, en is overleden op 9 oktober 1972 in Amsterdam en begraven in Muiderberg.

Het contact tussen de familie en Vroukje is altijd hecht gebleven
Tante Buny, helemaal rechts, is op 11 april 1968 getuige bij het huwelijk van
Piet en Joke Slager – van den Beukel

Anneke van den Beukel ging in 1965 uit sympathie naar Israël en woont daar nog.

MORGENOCHTEND

van ± 9.45 - 10.15 uur

komt de **Soep-auto** van het
Vleesverwerkingsbedrijf „Nieuwer-Amstel”

in de

Thérèse Schwartzplein voor No. 4

SOEP met vlees 30 ct per liter

Tomatensoep „ 35 „ „ „

Gemengd Vet f -.80 p. 500 gr.

Rundvet f -.90 „ „ „

Voor zover voorradig:

Cornedbeef 32 ct p. 100 gr.

Vette varkensworst 28 „ „ „

Gekookt varkensvlees 32 „ „ „

„ doorregen spek 30 „ „ „

Zakje spek om uit te bakken 55 ct p. 250 gr.

Wilt U onze soep langer dan 1 dag bewaren, dan adviseren wij U de soep nog één keer te koken, vlug koud laten worden, koel wegretten met een niet geheel gesloten deksel.

Vleesverwerkingsbedrijf „Nieuwer-Amstel”
Tel. Amsterdam 52046

In de Kloosterstraat herinneren veel mensen zich de soepauto van vlak na de oorlog. Van den Beukel reed rond met twee bestelautootjes met soep in gamellen. Hij reed een vaste route en kondigde dat aan met een pamflet en als de soepauto gearriveerd was klonk de bel.

Later kwam er soep in potten met de naam Amstelsoep.

Naast erwten-, groenten- en tomatensoep was er ook corned beef. Volgens velen heel lekker omdat deze corned beef zonder korrel was.

Naast de soepen en het vlees werd vaak ook nog jam in weckpotten verkocht. Vermaard was de pruimenjam.

Van links naar rechts: de heren Slothouwer, van den Beukel en Bodegraven bij hun afscheid als gemeenteraadslid. Arie van den Beukel was ouderling, schoolbestuurslid en lid van de gemeenteraad van 1955-1970. Eerst voor de A.R.(Anti - Revolutionairen) en later voor het CDA.

Het Clarissenklooster

- In 1212 In Italië sticht de H. Clara een kloostergemeenschap alleen voor vrouwen. Dezelfde leefregels gelden als reeds eerder door de H. Franciscus voor mannen was vastgelegd: een godvruchtig, zeer armoedig en afgezonderd bestaan.
- Vóór 1463 bestond er al een Clarissenklooster in Amsterdam. Bij de Reformatie werd dit opgeheven en de zusters hebben elders in Europa een heenkomen gezocht.
- Uitgevaardigde wetten verdreven de orde zowel uit Frankrijk als uit Duitsland.
- In 1902 De nonnen van verschillende nationaliteiten vinden onderdak in Simpelveld.
- In 1905 De Clarissen bouwen een nieuw klooster in Vaals.
- In WO I Door de voortgaande groei wordt uitgekeken naar ruimere huisvesting.
- In 1919 Een pand aan de Keizersgracht nr.17 wordt verbouwd als klooster
- In 1920 Een nieuw Klooster op de Egelantiergracht nr. 149/157
Maar het blijft behelpen. De heer van Dijk, voorzitter van de RK
Bouwpatronenvereniging, was bemiddelaar bij het verkrijgen van de panden.
- 1920-1925 De heer van Dijk die zijn eigen bouwactiviteiten tot Duivendrecht had uitgebreid hielp de zusters met zoeken naar een stuk grond. Voor fl. 4.500, - werd een stuk van ruim 1 hectare gekocht van de fam. Vrolijk (wonende Rijkstraatweg 1).
- In 1926 Na besprekingen en wijzigingen werd de bouwaanvraag op een plan van architect G.J. Van Dijk door de gemeente Ouder – Amstel goedgekeurd.
- 5 febr. 1927 Het eerste deel van het klooster wordt in gebruik genomen. Het klooster was slechts bereikbaar langs een landelijke weg.

- Het contact met de bevolking van Duivendrecht is altijd summier geweest. Het verhaal van de gesluisde zusters die met een taxi naar het stemlokaal gingen is bekend
- Het heeft de burgemeester heel wat moeite gekost om aan de uitdeling van brood aan zwervers, door de buitenzusters elke dag precies om 12 uur, een einde te maken. Deze uitdeling gaf moeilijkheden, maar de zusters stelden dat zij de plicht tot gastvrijheid in daden dienden om te zetten.
- In 1946 Boven de ingang van het klooster wordt het beeld van de H. Michaël geplaatst.
- In 1949 De gemeente geeft het plein voor het klooster de naam: MICHAËLPLEIN
- In 1962 Het aangenomen Uitbreidingsplan maakt sloop van het klooster noodzakelijk
- In 1967 Het zandspuiten voor de Zuid-Oostlob moet beginnen. De 35 zusters verhuizen op 30 oktober naar een klooster in Babberich bij Zevenaar.

Dit is een brief, die Wil Wouda - Beukeboom van zuster Josepha ontving.

Op verzoek van Wil schreef de zuster uit het voormalige Clarissenklooster te Duivendrecht over de belevenissen van de zusters tijdens de bezettingsjaren.

Overduidelijk blijkt uit het verhaal van zuster Josepha hoe belangrijk het Michaëlbeeld voor de kloosterlingen was en nog steeds is.

Lomeren, 4-4-'05

Rieve Wil,

Blleererst wil ik je hartelijk bedanken voor je felicitatie op mijn 90^e verjaardag met goede wensen en wat informatie over de gang van zaken in Duivendrecht.

Het is echt wel een bijzondere verjaardag geweest, met o.a. heel veel post die ik tot nu toe nauwelijks verwerkt heb.

Maar om op jouw verzoek maar gegevens in te gaan moest ik tot nu toe wachten omdat dat wel even meer tijd vraagt.

Voor jullie - de familie Beukeboom - zal het zeker wel erg bijzonder interessant zijn geweest om in dat nieuwe tijdschrift over de 4 melkboeren te lezen.

Ikzelf kan me nog goed herinneren hoe je jonge vader en moeder het pand N° 2 in een winkel veranderden en begonnen.

In 1935 trad ik in het klooster dat in die tijd de melk van een paar boeren gratis (oftewel, "ter liefde Gods") ontving. Toen je ouders dus pas getrouwd waren en de zaak begonnen, vond onze overste - heel sociaal aanvoelend - dat we de middenstand moesten steunen en werden we betalende klanten. Dat was dan, geloof ik, zo ± in 1934 ??

Deze overste had een bijzondere devotie tot de Engel Michaël en beloofde: als door Zijn voorspraak ons klooster en bewoners en hun familie (in die oorlogsperiode) gespaard zouden blijven, er zijn beeld aan de voor-gewel zou komen. En dat gebeurde, Beeldhouwer Trouwijn in Amsterdam maakte het. Het verzoek van de overste aan de Bisschop van Haarlem om er een (door haar gemaakt) schietgebed onder te plaatsen werd niet ingewilligd omdat er al een dergelijk gebed bestond. En dat is er dan ook op aangebracht, n.l. H. Michaël eerste verdediger Th. Koningschap van Christus b.v.o.

Wij (de 4 nog overgebleven zusters van het D'rechtse klooster) vinden het heel fijn dat het beeld weer op de oude plaats - en dus op het Michaëlplein terug komt.

Voor het volgende nr. van het tijdschrift vroeg je me naar enkele gegevens die ik mij uit de oorlog herinner.

- Op een morgen werd er op onze voordoer (niet nachttjes) gebonkt door 4 Duitse soldaten (alsof er geen bel was!)
"Ze stonden in slagorde" en hun "befehl" was om in onze "slot-tuin" toegelaten te worden waar - volgens hen - een parachutist nou netgekomen zijn. Blijk dus niet waar!!
Maar het was wel een met schrik en ongenoege ont-moeting met de ruwe "vijand", en een voor ons ongebruikelijke permissie het d.g. "slot" te verbreken voor niets.

- Het volgende is nog wat spannender in zijn verloop.
In de periode dat de joden werden gedeporteerd, (en uit de Kloosterstraat ook de Fam. Blok verdween) kwam een naar onze mening bevoegde ambtenaar v.d. Gemeente (ik wil hier geen namen noemen in dit verhaal) ons vragen een partij textiel in bewaring te nemen wat na de oorlog zou dienen voor het Rode Kruis en de r.g. B.B.
Natuurlijk wilden wij aan die goede zaak meewerken en de partij werd in een keldertje onder een kleine kamer opgeslagen.

Toen op een avond (geen) weer op luidruchtige manier 4 Duitse soldaten zich meldden met de uitroep:

"die textiel-lage !?!?" Wij schrokken ons naar, en een paar zusters renden naar de kapel om voor goede afloop te bidden en 2 andere begeleidden noodgedwongen de "inspecteurs" naar een paar kelderruimtes (waar ze ons vroegen en waardoor het voor ons verraden werk leek) maar gingen natuurlijk

II

niet naar die bedoelde kelder.

Die ze wel lieten zien beantwoordden niet aan hun verwachting, (ze waren zo laag dat ze er niet eens in gingen) tot ze vroegen waar er nog meer kelders waren.

O ja hoor, en deusters brachten ze naar de kapel waaronder een enorme kelder was, die dan wel manshoogte was maar door spinnas en maten bodem niet uitlokte er in te gaan.

Nou, die hadden het wel gezien en vertrokken maar weer.

Maar wij waren wel geattendeerd op het gewas, en voordat er nu juistere informatie door de „verrader?“ de „inspecteurs“ weer eens zouden kunnen terugkomen hebben ^{we} de hele partij uit de kelder naar de 2^e (bijn. ontoegankelijke) tweede etage in de toren overgebracht. We moesten het immers toch bewaren en beschermen!! Maar o... als we eens hadden geweten! Een poosje na dit gebeuren kreeg onze overste er „lucht“ van en vermoedde gewas.

Ho liet zij ons aan die „ambtenaar“ dringend verroeken de partij weg te laten halen omwille van andere plaats voor te vinden. Toen nu hij het uitruimen bleek dat er behalve teatril ook radio's en andere apparatuur en instrumenten op de verborgen plaats waren gebracht wilden we die ook onmiddelijk kwijt als bewaas-object.

Later hoorden we dat deze voor ons heel groot gewas had ingehouden want bij ontdekking daarvan stond de kogel!!

En zo werd: de bijzondere bescherming van St. Michael voor ons, een werkelijkheid.

Het werd ons bij de bevrijding ook duidelijk dat we over de motivatie en doel van de berging van de spullen oneerlijk waren ge-informeerd want: het zou van de ontvoerde joden ontvreemde ofwel gestolen zijn, voor persoonlijke doelstelling en niet voor sociale hulp.

Verdere informatie die we later ook kregen over de uitroerende persoon(en) met het verloop van het beschamend einde van de actie houd ik maar liever voor mij, want daarmee zouden ontschien nu nog weer mensen door geschand kunnen worden.

Het gaat in deze beschrijving om te getuigen van de daadwerkelijke hulp en bescherming van St. Michail wiens plaats hem weer toekomt op het Michailplein. En mogelijk is het geschikt als copie voor het tijdschrift

Beste Wil, nu begrijp je waarom je even moest wachten op dit "epistel", maar hopelijk komt het nog op tijd.

Met een hartelijke groet en beste wensen voor jou en allemaal van

Mr. Josepha Prath

Van 1967 tot 15 februari 2005 heeft het Michaëlbeeld veilig in de tuin van de familie Wisse in de Kloosterstraat gestaan.

In november 2004 heeft de heer S.G. Wisse het beeld geschonken aan de gemeente Ouder – Amstel met de wens dat Michaël zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke plek herplaatst zou worden.

Toen het Clarissenklooster in verband met de aanleg van de ringweg om Amsterdam in 1967 afgebroken werd, werd het beeld door Gerrit Wisse van de slopershamer gered. Hij kocht het beeld aan van de slopers en sindsdien stond het in zijn achtertuin, Kloosterstraat nr.59

De bewoners van het klooster verhuisden naar Babberich en na enige jaren werd het de gewoonte om 1 keer per jaar een bezoek te brengen aan het beeld. De laatste keer in 1979 zijn deze foto's gemaakt. De man met de krukken is de zoon van de fam. Wisse, die toen bij zijn ouders logeerde.

Het laatste contact met de zusters is een telefonisch contact geweest met de moeder-overste van het klooster in Babberich, die namens een stervende non dringend verzocht of Michaël alsnog naar Babberich mocht. Met alle respect voor deze non is het verzoek toch afgewezen omdat de heer Wisse vond en nog steeds vindt dat dit beeld van Michaël duidelijk te maken heeft met de geschiedenis van Duivendrecht.

S.G.Wisse

Herplaatsen

Herplaatsen van het zandstenen beeld “aartsengel Michaël” welke zich boven de entree heeft bevonden van het voormalige Clarissenklooster aan de Kloosterstraat te Duivendrecht. Het klooster is eind jaren '60 gesloopt.

Voorkeur locatie

De voorkeur voor plaatsing van dit beeld op de kop van de Kloosterstraat/hoek Michaëlplein.

Locatie

De locatie is zeer openbaar en het object dient gehuisvest te worden op of aan een constructie die voor vandalen minder aantrekkelijk is.

Beeld

Men beweert dat het beeld de verbeelding van de aartsengel Michaël is. Het hoofd heeft een zichthoek van ± 30 graden. Dit betekent dat het van boven naar beneden kijkt en de optische ervaring van laag naar hoog optimaal is. Door de uitvoering in zandsteen is het in deze atmosferen met een hoge zuurgraad zeer vergankelijk en dient het te worden geïmpregneerd om weersinvloeden buiten te sluiten.

Plano

Het gegeven dat dit beeld een plano-uitvoering kent is ook af te leiden uit zijn vroegere functie namelijk tegen de gevel boven de entree van het voormalige Clarissenklooster.

Achterkant

Het beeld kent eigenlijk geen achterkant en de voorstelling is in de zichtlijn van boven naar beneden.

Plaatsingsfilosofie

Door het bovengenoemde is het beeld minder geschikt voor een vrije opstelling. Immers de achterkant is niet interessant; het heeft dus de voorkeur om het beeld tegen een achter constructie te plaatsen. Op een sokkel of vrije constructie is het minder geschikt.

Er zijn diverse optie's voor plaatsing. Een vrije opstelling of tegen een constructie.

De voorkeur heeft een stalen raster in driehoeksvorm gevuld met gebroken baksteen.

De grondslag van de gedachte achter dit ontwerp is dat de beeltenis tegen een gemetselde muur heeft gestaan op een hoogte van minimaal 7 meter boven het peil van de Kloosterstraat.

Het Clarissenklooster is gesloopt, de fictieve muur is gevormd door de bakstenen resten welke zijn gevat in een basis van een gelijkzijdige driehoek (± 130 cm) met een zuil hoogte van ± 460 cm.

Het beeld is geplaatst op een lager niveau en weer tegen een gebroken bakstenen massa en geeft de vergankelijkheid van het klooster aan.

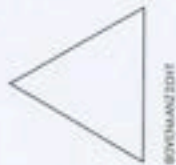
De natuurlijke invloeden gaan plaatsvinden waardoor er begroeiing ontstaat en het geheel een aardse uitstraling verkrijgt.

Door de driehoeksvorm van de massa is er geen achterkant en staat aartsengel Michaël naar de Kloosterstraat gericht zoals de positie altijd is geweest.

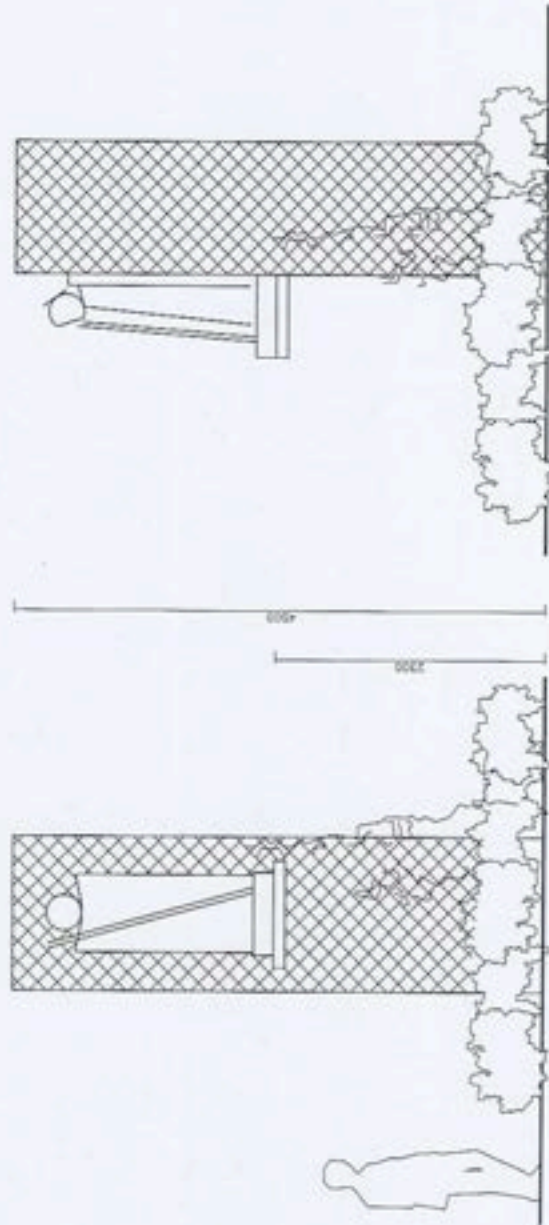
(De architect kan het weten want uit zijn jeugdijaren kent hij het klooster met het beeld. Red.)

Ouderkerk aan de Amstel, maart 2005

Dick Albers Architect

OPZICHT

1:200

1:400

BEELD TEGEN RVS RASTERWAND AFGEVULD MET STENEN

- HOOFDSTRUCTIE STAAL
- RVS RASTER 100X100CM
- AFGEVULD MET GEBOODEN STENEN
- METSTUK BENOEM BOOGSIE
- ANEST 45 GRAD VOOR RASTER
- FUNDATIE BETON REPEREN

ARCHITECTENBUREAU DIJK ALBERS 83-2000

Burgemeester Nawijn, portefeuillehouder van Cultuur, op bezoek bij de heer Wisse in de tuin van Kloosterstraat 59, waar Michaël bijna 40 jaar de wacht gehouden heeft.

THEN DRICKX
1946

Troupin

dit is de tekst aangetroffen aan de achterzijde van het beeld
is volgens Zuster Josepha - Rath de beeldhouwer

Iconografie van de heilige Michaël

Michaël is onder de engelen de meest bekende. Zijn naam betekent: "Wie is als God". Hij is de aanvoerder van de hemelse legerscharen in de strijd tegen Lucifer en diens aanhang. Hij geldt als de beschermengel van de Synagoge en als schutspatroon van de Rooms - Katholieke Kerk. Zijn feestdag is 29 september.

Aartsengel Michaël komt in alledrie de monotheïstisch godsdiensten voor: het christendom, het jodendom en de islam. Zijn naam tref je ook aan in de Oud - Egyptische mythologie. Hij wordt vaak afgebeeld met een vlammend zwaard. Hij wordt beschreven als krijger, bestrijder van duistere machten en beschermer.

De ochtendgroep bidt na de Misviering in de Sint Urbanuskerk in Duivendrecht elke maandag, woensdag en vrijdag het gebed tot Michaël:

Heilige Aartsengel Michaël, verdedig ons in de strijd; wees onze bescherming tegen de boosheid en de listen van de duivel. Wij smeken ootmoedig, dat God hem zijn macht doe gevoelen. En gij, vorst van de hemelse legerscharen, drijf Satan en de andere boze geesten, die tot verderf van de zielen over de wereld rondgaan, door de goddelijke kracht in de hel terug. Amen.

Uit de bijbel:

In die tijd, zal de grote vorst Michaël opstaan om de kinderen van Uw volk te beschermen. Want het zal een tijd van nood zijn, zoals er eerder nog geen een is geweest zolang er volken zijn. Maar al degenen van Uw volk, die in het boek staan opgetekend, zullen in die tijd worden gered. Dan.12, 1

Het woord engel is afgeleid van het Griekse woord 'aggelos' wat betekent 'iemand die gezonden is'.

Dominee in Duivendrecht

De eerste, nadat in 1942 besloten wordt de hervormde gemeente van Duivendrecht en Ouderkerk te splitsen. Als de zelfstandigheid in het seizoen 1943-1944 zijn beslag krijgt, wordt kandidaat G.C.Tromp beroepen als predikant. Op 18 februari, midden in de hongerwinter, wordt dominee Tromp (geb.1912) bevestigd tot predikant van de hervormde gemeente in Duivendrecht.

In de oorlogsjaren 1943-1945 was dominee Tromp een jonge predikant in Amsterdam. In zijn boek "Herder in de Wallejtesbuurt" (een exemplaar werd ons door hem geschonken en is te leen bij Jo Blom) beschrijft hij zijn persoonlijke ervaringen uit die tijd.

Bij hun recente bezoek aan de emeritus predikant hebben Jo Blom en Gerrit Wisse ervaren, dat hij nog steeds een boeiend verteller is. Hieronder volgt een fragment uit zijn boek, aangevuld met citaten uit de originele kerkenraadsnotulen en samenvattingen van de hand van mevrouw Gerie Bouman

U herkent de kerkenraadsnotulen aan de ouderwetse letters van de typmachien

Op deze manier ontstaat een overzicht van die bijzondere tijd: de laatste weken voor de bevrijding van Duivendrecht en de eerste periode na de bevrijding.

Citaat uit Herder in de Wallejtesbuurt:

Begin januari kreeg ik een beroep naar Duivendrecht, in die tijd een in hoofdzaak boerengemeente, onder de rook van Amsterdam.

Burgerlijk en kerkelijk had het altijd onder Ouderkerk aan de Amstel gehoord, maar sinds november 1944 had het een zelfstandige kerkelijke gemeente die een eigen predikant mocht beroepen en daarover lieten de Duivendrechtters geen gras groeien.

Een pastorie was niet beschikbaar, maar de burgerlijke gemeente had beloofd de beroepen predikant zo spoedig mogelijk aan een eigen woning te helpen.

De kennismaking was heel plezierig geweest: enthousiaste mensen, die zo gauw mogelijk met je aan de slag wilden gaan, want een eigen kerkelijke gemeente was jaar en dag het ideaal geweest van de Duivendrechtters. Zevenhonderd stonden er in de burgerlijke stand als Hervormd ingeschreven.

Dat waren er meer dan de 'moedergemeente' Ouderkerk gedacht had. Het aantal speelde een rol bij de verdeling van de 'kerkelijke goederen', die daardoor niet in het nadeel van de jonge gemeente uitviel. Bovendien was er een 'schapenfonds' van de grond gekomen. Verscheidene boeren zouden voor de kerk één of meer lammeren weiden, die later als schapen verkocht konden worden. Naast de bijdragen van de leden van de kerk kon op die manier het probleem van de financiën rond komen. Het zag er allemaal prachtig uit. Op het punt van de voeding werd de beroepen predikant door gemeenteleden alle medewerking toegezegd. Allemaal redenen om het beroep aan te nemen, maar dat betekende afscheid nemen van de wijk waarin je veel emotioneel geïnvesteerd had.

11 februari.

De kerkdienst is niet doorgestaan, doordat de Duitse bezetters een razzia hielden. Alle mannen en jongens werden aangehouden en moesten voor het toenmalige postkantoor staan, nu de garage naast Rijksstraatweg 50, waarachter zich toen een weiland uitstreekte. Op 't moment dat, om half tien, Ds Bakker arriveerde in een koetsje met een mager paard ervoor, werd hem de doorgang geweigerd. Wel mocht hij in het koetsje blijven zitten. Twee jonge mannen uit Amsterdam, die ook aangehouden waren namen de benen. Eén werd er neergeschoten, de andere ontkwam.

Direct na zijn komst werd Ds Tromp opgenomen in het plaatselijk Noodcomité dat zich bezig hield met voorzieningen ten bate van Duivendrecht (meest ouderen) die het heel moeilijk hadden. Van Hervormde zijde zaten daarin de heren Burger en Klopper, van katholieke zijde kapelaan Ton en de heren Van Dijk en Schelling. Meermalen werd via het comité clandestien een koe geslacht. Daar was voor nodig dat de heer Mul, plaatselijk bureauhouder van de Voedselcommissaris, de koe afvoerde van het veeboekje. Een linke zaak met behoorlijke risico's. Nu de Hervormde gemeente een eigen predikant had, werd die er op uit gestuurd om dit te bepleiten bij de heer Mul (die later burgemeester van Weesperkarspel werd). Door het comité werden alle mensen die dat echt nodig hadden dan aan vlees geholpen, ongeacht hun kerkelijke belangstelling.

Achteraf gezien heeft de samenwerking in het Noodcomité de relatie tussen Protestanten en Katholieken gunstig beïnvloed. Professioneel was er tussen Katholieke en Protestantse boeren een zeer goede verhouding, maar op andere gebieden was er (in die tijd) nog een behoorlijke afstand.

In de Kloosterstraat werd een kind geboren dat er slecht aan toe was. De moeder was ondervoed en kon niets voor het kind doen. Het werd daarom direct naar het Burgerziekenhuis gebracht. De ouders kregen de boodschap mee: Als u aan moedermelk kunt komen is het kind misschien nog te redden! Het gezin was buitenkerkelijk, maar deed een beroep op de kerk. Zondags hield de dominee (die zelf toen nog vrijgezel was) tot hilariteit van de gemeente, een pleidooi Vanaf de kansel. 's Middags kreeg hij een groot aantal moeders aan de telefoon die gaarne bereid waren te helpen (zelfs tot uit Aalsmeer). Het kind heeft het - tot grote vreugde van de ouders - er levend afgebracht.

In maart hoorde de predikant die op weg naar de kerkdienst in Duivendrecht was, dat er fietsen gevorderd werden door de bezetter, dwz wie er aan kwam op de fiets moest afstappen en werd van zijn fiets beroofd. Hij zag een paar mensen uit een huis komen met een kerkboek in de hand (rood opsnee) en ontdekte zo dat het Hervormden moesten zijn die op weg waren naar een kerkdienst. Hij maakte zich bekend en mocht zijn fiets bij zijn geloofsgenoten in veiligheid brengen. Welgemoed wandelde hij met zijn togakoffertje in de hand de Weespertrekvaart lang naar Duivendrecht, waar hij nog net op tijd arriveerde.

Begin April kon de predikant in huis komen bij de familie Van Brussel die toen op de Molenkade woonde. Hij kreeg de beschikking over twee kamers boven het accountantskantoor. Hoewel de avondklok bezoeken op de avonden moeilijk maakte, was dit toch een vooruitgang. Omdat Duivendrecht nog nooit een eigen predikant had gehad, werd van alle kanten medewerking aangeboden. In dat opzicht was het voor de gemeente een plezierige tijd. Door de schaarste aan levensmiddelen was het niet alleen voor de burgers, maar ook voor de boeren een moeilijke tijd. De meeste boeren reserveerden elke dag een bepaald kwantum melk voor de stroom Amsterdammers die elke dag de brug overkwamen om de boerderijen langs te gaan om melk. Hoewel de controle streng was, hebben veel Duivendrechtse boeren veel voor de mensen die op hongertocht gingen gedaan, maar op een gegeven moment gold: op is op! Dan volgden soms de meest afschuwelijke verwensingen.

Op één van de Duivendrechtse boerderijen was (clandestien) een schaap geslacht. Toen de boerin bezig was het vlees te braden en het in de keuken heerlijk rook naar gebraden vlees, zag ze de controleurs aankomen. Ze nam een kan melk, goot die over het fornuis en op het moment dat de controleurs binnen kwamen, rook heel de keuken naar aangebrande melk.

De bevrijding werd in Duivendrecht enthousiast gevierd. De groep die in het belang van de illegaliteit goed werk had verricht (o.a. bij droppings van wapens) stond in het middelpunt (de B.S., Binnenlandse strijdkrachten). De zusters van het Clarissenklooster (aan het eind van de Kloosterstraat) hadden goed werk gedaan door heel wat te verbergen dat door de bezitters niet gezien mocht worden. De grote strengheid van de orde bleek daarvoor geen beletsel te zijn.

Een zwarte bladzijde in de geschiedenis van Duivendrecht was het "ophalen van de N.S.B.ers" die gevangen gezet werden in het toenmalige fort Duivendrecht. De reacties van het publiek waren beneden peil. Het meest afschuwelijke was dat vrouwen en meisjes die zich met Duitse soldaten hadden afgegeven, het haar werd afgeknipt.

De Tromp stelde zich in de kortst mogelijke tijd in verband met hen die hierin leiding gaven. Hij betoogde dat dit niet alleen in strijd was met elke christelijke norm, maar dat het ook een aanfluiting was voor de democratie waar we vijf jaar voor gevochten hadden. Niemand is schuldig voordat de bevoegde rechter hem (haar) schuldig heeft verklaard en alleen de bevoegde rechter kan een straf opleggen.

Het onderwerp van de preek was de volgende zondag: Ef 4:1, waar Paulus schreef: "Zo vermaan ik u dan als gevangene in den Heer, om te wandelen waardig der roeping waarmee gij geroepen zijt".

De preek had (aanvankelijk) niet ieders instemming, maar de kerkeraad stond er achter dat de predikant de gevangen genomen N.S.B.ers die gedetineerd waren op het toenmalige fort Duivendrecht, zou bezoeken. Dat gebeurde enkele dagen na de gevangenneming. De commandant gaf, na een indringend gesprek toestemming.

Bij het bezoek in de barakken liepen de emoties hoog op. Zowel in de mannenbarak als in de vrouwenbarak kwamen frustraties boven. Vooral de vrouwen en meisjes van wie het haar was afgeknipt, voelden zich diep beledigd. "Mensen die des zondags naar de kerk gaan, hebben in onze richting staan spuwen..." De bezoeken werd afgesloten met de vraag: Ik zou graag met de mensen die geloven een paar verzen uit de bijbel lezen en een gebed doen. Hoewel de gelegenheid werd gegeven, onttrok zich niemand hieraan. De belofte nog eens terug te komen viel bij allen in goede aarde.

Het feit dat kerk in deze situatie acte de presence gaf leek ook bij de bewakers (allen Duivendrechtse) een zekere respons te wekken.

Na verloop van tijd werden de meeste gevangenen overgebracht naar loodsen in het havengebied en enkelen naar Amstelveen.

In Amstelveen ontstonden geen moeilijkheden. De gevangenen die ondergebracht waren in het gebouw van het Leger des Heils hadden daar een redelijk goede behandeling. Met de grote massa die in Amsterdam in de loodsen moest bivakkeren was dat niet altijd het geval. De bewakers waren geen beroepsmensen en de predikanten die er kwamen... kregen nog al eens klachten te horen. Misschien hing het daarmee samen, maar op een goede dag kwam de oekaze: de predikanten uit de plaatsen waar de gevangenen vandaan komen, zullen niet meer worden toegelaten. Voor de goede orde zijn er predikanten aangesteld die met de regelmatige verzorging van degenen die er prijs op stellen, belast zijn.

De predikant van Duivendrecht schreef een geladen ingezonden stuk in Vrij Nederland en betoogde dat het van groot belang was, dat juist de dominees uit de plaatsen waar de mensen vandaan kwamen van grote invloed konden zijn bij het herstellen van de contacten die verbroken waren. Al deze mensen moeten straks - misschien na een straf tijd - weer worden opgenomen in de samenleving en de predikanten kunnen dan bruggen bouwers zijn. Het mocht niet baten, formele argumenten, aangevoerd door de commandant(en) gaven de doorslag.

De Plaatselijke Commandant van de Ned. Binnenlandsche Strijdkrachten te Amstelveen, *gelast staat toe, dat,*

Naam: *Ds G.C. Tromp Ned. Herv. Pred.*

Adres: *te Duivendrecht*

op _____ en volgende

dagen te komen aan *'t Gebouw v. t. Leger des Heils*
's kerken v. d. gevangene
voor ~~verplichte~~-werkzaamheden.

Amstelveen.

26/5-1945

M.F. van der Wal
Rijksstraatweg 51

DUIVENDECHT, 23 Januari 1950.

Aan **BURGMESTER EN WETHOUDERS**
der Gemeente **OUDEK-AMSTEL**,
R a a d h u i s,
OUDEK-AMSTEL a/d. AMSTEL.

Edelachtbare Heren,

In antwoord op Uw geacht schrijven van 16 dezer, waarin wij Uw toestemming mochten ontvangen voor het houden van een geldinzameling voor het U bekende monument voor Duivendrecht, delen wij U mede dat het plan is deze inzameling te houden van 23 Januari - 4 Februari.

Wij sluiten hierbij in een circulaire zoals die door de Post in Duivendrecht is verspreid.

U bent nu geheel met onze plannen bekend en voor de goede orde is dit ook zeker wel gewenst.

Wij hopen dat als ons werk zal worden beloond met het bereiken van het beoogde doel.

Hoogachtend,
Uw dw.

M.F. van der Wal

Monument voor de Slachtoffers uit de jaren 1940/1945

Ook U zult gelezen of gehoord hebben dat zich een Comité heeft gevormd op verzoek, ja aandrang, van velen, om toch te komen tot oprichting en onthulling van een bescheiden monument voor hen die hun leven gaven in de jaren 1940/1945. De daartoe nodige vergunningen zijn verleend. De aangevraagde en toegestane plaats is aan de Rijksstraatweg tussen de percelen 1 en 3, daar waar door de Gemeente thans een beplanting van wilde rozen is aangebracht.

Het plan is bedoeld monument te onthullen op 4 of 5 Mei a.s. Jaarlijks kan dan, hoe ook, worden herdacht zij die hun leven offerden voor onze vrijheid. Het waren jonge mannen uit ons dorp. Wie zal dan niet willen medewerken tot oprichting van een herdenkings-monument voor de 5 slachtoffers uit de onvergetelijke bange jaren 1940/1945. Aan U is nu de daad tot het mogelijk maken van voormeld plan. Wij vragen daartoe Uw financiële steun. De kosten tot het vervaardigen van voormeld, zij het dan ook bescheiden, monument, worden begroot op ongeveer f 800.-. Wij kunnen, neen moeten, zeker dit bedrag bij elkaar brengen.

Er heeft zich gevormd een Comité van Aanbeveling, bestaande uit de Heren: Mr F. J. J. M. Boelens, Burgemeester, J. van der Kolk, Pastoor, E. J. C. Verbeek, Predikant, S. van Dijk, Wethouder en W. Gerritsen, C. L. de Jong, H. Klopper, H. C. M. Nijpels, Gemeenteraadsleden.

Het werkend Comité bestaat uit de Heren: M. van Ee, voorz. M. F. van der Wal, secr., W. Schelling, penm., G. Smit, J. Spruyt, A. J. Tieman, L. F. Gelderman, Th. B. Fakkeldij, J. A. Gehner en J. A. F. de Haas. Binnenkort zal een der genoemde werkende leden U bezoeken om de onderstaande strook in ontvangst te nemen.

U weet nu waar het om gaat. Aan U de daad!

Naam: .....

Adres: .....

draagt f ..... bij voor het op te richten monument voor de slachtoffers uit de jaren 1940/1945.

Handtekening :

De plek waar het oorlogsmonument in 1950 geplaatst werd: Rijksstraatweg 1-3

In deze huizen, die nu afgebroken zijn, woonden links de familie van Beem en rechts in “De Villa” eerst de tandartsen Ne(e)ring en Zandvoort. Later de artsen Kluyster en Boy Edgar.

JE MAINTIENDRAI

Oorlogsmonument in Duivendrecht

Sinds 1970 staat dit gedenkteken op de hoek van Begoniastraat en Waddenland bij het Dorpsplein

Het monument is vervaardigd als een staande witte natuursteen met inscriptie; het is 120 cm hoog, 65 cm breed en 31 cm diep

Elke 4 mei wordt hier een herdenking gehouden.

Het monument is ontworpen door prof. Wieger Bruin en is op 4 mei 1950 onthuld

TER ERE VAN

HENDRIK ABBINK
JAN MARTIN BAKKER
RIJKLOF J. van der PLOEG
JOHANNES ROBBEN
PIETER JELLE TRAP
gefusilleerd
1940-1945

JE MAINTIENDRAI

Hendrik Abbink, 1912-1945, werd wegens verzetsactiviteiten gevangen gezet en met negen anderen aan de Amsteldijk gefusilleerd als represaille voor een aanslag in Amsterdam.

Jan Martin Bakker, 1919-1944, hielp met andere Duivendrechtse onderduikers en was betrokken bij een wapendropping. Hij werd gearresteerd bij een mislukte overval op een politiebureau in Amsterdam en is later in Vught gefusilleerd.

Rijklof van der Ploeg, 1924-1944, zorgde eveneens voor onderduikers en verzorgde valse bonnen en identiteitsbewijzen. Ook hij werd gepakt bij de mislukte politieoverval en in Vught gefusilleerd.

Johan Robben, 1896-1945, werd verdacht van het in bezit hebben van illegaal materiaal. Hij werd opgepakt en na een woordenwisseling door een SS'er op de Duivendrechtse Brug dood geschoten.

Pieter Jelle Trap, 1918-1945, werd opgepakt voor het verstrekken van geld en papieren aan vrouwen van mannen die als dwangarbeider in Duitsland werkten en is als represaille voor een aanslag in Amsterdam aan de Amsteldijk gefusilleerd.

Op de volgende bladzijden kunt u het levensverhaal van Jan Martin Bakker uit Duivendrecht lezen.

DEN VADERLANDT
GHETROUWE

Na de Tweede Wereldoorlog meldde een Joods meisje, Willie Koopmans, zich in Duivendrecht bij het huis van de familie Bakker. Jan kende haar van kantoor en had haar geholpen met onderduiken. Zij wilde Jan komen bedanken voor zijn hulp maar zij kreeg te horen dat Jan opgepakt was bij het verzetswerk en was gefusilleerd. Zij was de enige van haar familie die de oorlog overleefd had. Later is zij gehuwd en naar de V.S. geëmigreerd.

Vader en moeder Bakker werkten bij de Rijksverzekeringsbank. Zij trouwden in 1913 de Sint Urbanuskerk in Duivendrecht en bleven na hun huwelijk in Duivendrecht wonen. Moeder was Rooms - Katholiek en vader Nederlands - Hervormd en tot het overlijden van moeder in februari 1944 kregen de kinderen een r.k. opvoeding.

Jan volgde een 5-jarige H.B.S. aan het Ignatiuscollege. Hij had een wiskundeknobbel. Hij werkte op de Hollandse Sociëteit van Levensverzekeringen aan de Herengracht.

Bij het uitbreken van de oorlog was hij in opleiding tot reserve officier. (School Reserve - Officieren der Infanterie), sergeant en gedetacheerd in Eemnes.

Hij was zelf ondergedoken omdat hij zich weigerde te melden als krijgsgevangene voor deportatie naar Duitsland.

Het geboortehuis van Jan Martin Bakker aan het eind van de Rijksstraatweg in de bocht tegenover de boerderij van Kees de Jong. Het huis met de naam Johanna was een van de 4 huizen op een rij.

De middelste is Jan geb.17 maart 1919 Links staande zijn oudere broer Martin en rechts Henry. Het gezin Bakker kreeg totaal 5 jongens en een meisje.

Vader Bakker was lid van de vrijwillige Burgerwacht. Hij beschikte over een licht geweer (type Flobert). Bij de mobilisatie en na de oorlog werd de wapenvergunning niet meer verlengd. Deze foto (1933/34) laat de Rijksstraatweg zien met “de deelnemers aan den 24-uursrit van de Burgerwacht”. Deze rit startte bij de Duivendrechtse Brug. Op de hoeken van de Burg. Van Damstraat, rechts het huis van de familie van Ee en rechts de winkel van Wierdsma.

Op de voorgrond rechts Yke Bakker (1914-2003) met zijn broertje Ruurd (geb.1928) aan de hand

Jan M. Bakker
(Jurgens)

Johannes C. de Ket

Jan Nanninga

Rijkof J. v. d. Ploeg

Antonie Sjaaks
(Groenewegen)

Deze 5 personen zijn gearr. 22-7-'44 bij een mislukte overval op een politie posthuis ter verkrijging van wapens.

Jan was lid van de L.O., de Landelijke Organisatie tot hulp aan onderduikers – een netwerk van verzetsmensen Samen met zijn vriend, de Duivendrechtse Taaf (roepnaam) van der Ploeg (geb.1924) was hij lid van een Amsterdamse sectie van deze groep en speelde hij een rol in het onderduikgebeuren. Jan Martin en Taaf hielpen onderduikers en aan adressen, maandelijkse toelagen en distributiebonnen, waarbij kruidenier Wierdsma betrokken was bij het inwisselen van de vervalste bonnen. Zij werkten in Duivendrecht o.a samen met Klaas Bossenbroek, de latere burgemeester van Urk en Genemuiden. Jan is een keer betrokken bij een wapendropping in Noord-Holland. De groep waarvan Jan en ook Taaf deel uit maakten is opgepakt bij een overval op het toenmalige politiebureau aan de Olympiaweg (of – plein?).De overval werd gepleegd om aan wapens te komen.

**AFWIKKELINGSBUREAU
CONCENTRATIEKAMPEN**

Taalstraat 20 VUGHT Tel. 8188

VUGHT, 26 Oct. 1945

No. 6216 I.666. 08.

Onderwerp:

Bijlagen: een.

Bij beschrijving nummer en datum verzonden

Het doet mij zeer veel leed U te moeten berichten dat, volgens de
thans ter beschikking van dit Bureau staande gegevens:

J. M. Bakker,
op 4 Augustus 1944

in het kamp te Vught is gefusilleerd.

Of aan deze gruwelijke daad een onderzoek en een vonnis zijn vooraf-
gegaan, is niet na te gaan.

Dit bericht is verzingen uit het dodenregister van het kamp te Vught;
een afschrift van de bladzijde die op hem betrekking heeft, laat ik U
hierbij toekomen.

Zijn stoffelijk overblijfsel is in het crematorium te Vught verast.

Naders bijzonderheden betreffende dit zo te betreuren feit zijn mij niet
bekend, maar ik moge U verzekeren, dat, indien en roeds deze alnog
te mijner beschikking komen, ik U daarvan op de hoogte zal stellen.

Het Hoofd van het Afwikkelingsbureau
Concentratiekampen.

Aan

den Heer J. J. Bakker,
Rijksstraatweg 20,
DUIVENDRECHT

(A. T. B. M. F. N. G. A.)

De familie kreeg enige tijd later slechts bericht dat de overgebleven bezittingen, in de Euterpestraat afgehaald konden worden. Alleen wat kleding resteerde. Zijn horloge e.d. waren ontvreemd.

✠ Dezer dagen ontvingen wij de officiële bevestiging van het bericht, dat onze dierbare zoon en broeder **JAN MARTIN BAKKER** op 4 Augustus 1944, in den leeftijd van 25 jaar, te Vught werd gefusilleerd.

Namens allen,
J. J. BAKKER
Duivendrecht, Juli 1945.
Rijksstraatweg 28.

De plechtige H. Requiem-mis zal worden opgedragen in de parochiekerk van den H. Urbanus te Duivendrecht op Zaterdag 4 Augustus a.s. om 9 uur.

Dagblad De TIJD 31 juli 1945

Gedenk in Uw gebeden

JAN MARTIN BAKKER

serg. S.R.O.I.

geboren te Duivendrecht 17 Maart 1919
Den 21sten Juli 1944 viel hij in handen van den vijand. Op 4 Augustus d.a.v. werd hij in het concentratiekamp te Vught gefusilleerd.

Wat uit liefde geschiedt, hoe klein het ook moge wesen en ongeacht, wordt geheel en al winstgevend gemaakt. God weegt immers meer, uit hoe goede stemming men handelt, dan hoeveel men afdoet.

(Thomas à Kempis I-15)

In zijn liefde voor het recht, 't welk door een bruten bezetter met voeten werd getreden, in zijn liefde voor het vaderland, door een meedoogenlooszen vijand vernield, stelde hij het kostbaarste wat hij bezat, op 't spel, zijn leven. Zijn verleden is ons een waarborg dat hij de dagen van zijn jevensgeschap vruchtbaar gemaakt zal hebben om een heiligen dood te sterven. Zijn liefde tot Vader, zuster en broers zal hem het heengaan moeilijk gemaakt hebben, maar des te kostbaarder achten wij daarom het offer. In den dood vergeten zij je niet en hun gebeden volgen je. Zij weten eenmaal met je vereend te zullen worden in den hemel, waar je door Moeder vreugdevol zult zijn begroet. Bid jij voor hen opdat ook zij in evengroote liefde voor recht en gerechtigheid offers zullen weten te brengen.

Mijn Jesus barmhartigheid

O. L. Vrouw van Lourdes, bid voor ons.

Bidprentje

Op de familiebegraafplaats te Vught bevindt zich een gedenksteen met de namen van 318 geëxecuteerden, die in het kampcrematorium verast werden.

De Oorlogsgravenstichting heeft een serie gedenkboeken uitgegeven ter nagedachtenis van de Nederlandse oorlogsslachtoffers die geen graf hebben.

In deel 36 (p.10) wordt de naam van Jan genoemd:

In Memoriam: Bakker, Jan Martin 17-03-1919, Ouder-Amstel – 04-08-1944, Vught

PROGRAMMA

VOOR DE ONTHULLING VAN HET GEDENK-
TEKEN OP DE EXECUTIEPLAATS TE VUGHT

OP ZATERDAG 20 DECEMBER 1947

1. Aankomst van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana om 2.30 uur.
2. Rede door de Burgemeester van Vught, Jhr. Mr. F. van Rijkevorsel.
3. Onthulling van het gedenkteken door H. K. H., waarbij assistentie wordt verleend door de naaste familieleden van twee zwaar getroffen gezinnen, n.l. twee zoons van de familie de Koning uit Heeze en twee dochters van de familie van Es uit Kaatsheuvel.
4. „Wilhelmus“ te spelen door de Militaire Kapel.
5. Kranzlegging door H. K. H., waarna een mimus stilt.
6. „Nooit werd vergeefs geleden“, gezongen door de Vughtse Gemengde Koren. Muziek van de Heer van Wilsenburg.
7. Kranzlegging door de Commissaris der Koningin, de Burgemeester van Vught en het Comité voor het gedenk-
teken.
8. Kranzlegging en défilé van familieleden.
Tevens de kranzlegging en het défilé tang van de koren en treurmuziek.
9. Défilé van ex-politieke gevangenen, geëxecuteerden en belangstellenden.

De verschillende vakken zijn aangevuld met dezelfde ken-
tekens als de uitnodigingskaarten.

Eensieder wordt dringend verzocht onder alle omstandigheden het middenpad vrij te laten en zich stipt te houden aan de aanwijzingen van de Orde-commissarissen en zich niet buiten hun vak te begeven.

NOOIT WERD VERGEEFS GELEDEN

„Kruis“ voor 4-stemmig gemengd Koor

Gij haagt U niet, o mensch en staart
De toekomst in het leven,
Vergeet het niet, dat God roept
En ook bestaet Uw leven.
Al moet gij gaan door 't diepste dal
Van 't Levens donkerheden,
't Heeft alles doel, 't heeft alles zin,
Nooit wordt vergeefs geleiden.

De gloegchaar woelt het hart vooen
En maakt veel diepe wonden,
En gij zijt aan des Heeren wang
Niet polen, noch doorgewonden,
Toch moet gij streijden heel gans,
Den weg in 't heere leden,
Maar weet, de stapel door God gevind
Wondt nooit vergeefs geleiden.

En haagt U voor des Schepers roep,
Gij kleine mensch, kniel neder,
Zoek rust en kracht aan 't Vaderhart,
Zoo heilend en troostend,
Staat nu voor God Uw ganse ziel,
Hem al Uw roep behoude,
Geloof in Zijn verhoord woord,
Noit wordt vergeefs geleiden.

O, bid en stapel en dring Uw leed,
't Waerd alles U ten zeg,
God staect Zijn ganse troost,
Ook langs de lijenswegen,
Hij is getrouwe, Zijn liekde waerd
In toekomst en verleden,
Verzoent op Heer, neem op Uw Kruis,
Noit wordt vergeefs geleiden.

In het Concentrationskamp Vught ging bovenstaand gedicht van hand tot hand. De dichter was onbekend en is onbekend gebleven, maar het vers werd overgeschreven en doorgegeven. Vaak kon men het verfrumeld aantreffen bij een der Halflooper. Het was velen ter troost in die lange tijd van onrecht en verdrukking.

„BLIJF BIJ MIJ, HEER“

„Blijf bij mij, Heer! Haast doch de doek'ge nacht,
Dag wordt het datter, wies mijn trouwe wacht,
Als nachteloo vrienden, wijken ver van mij,
O, Gij, Die helpen kunt, Blijf bij mij!“

Hoed Gij Uw Kruis hang voor mijn lievend oog,
Een lichtend teken, wijzend naar onhoop,
Schadewes vliet: Gods eerwig licht draagt bij
in leven en in dood, Heer! Blijf bij mij.

Oprichting en Korte Geschiedenis 4 mei comité Duivendrecht

- Sept. 1992 - bezinningsavond in Herv.Geref.Kerk over rol van de kerk in het Dorp.
Initiatief richting Dorpsraad over 4 mei herdenking.
- Januari 1993 - voorstel oprichting comité aan diverse instanties en personen
- Maart 1993 - eerste vergadering 4 mei Comité

Bij de oprichting:

Wij kennen de dodenherdenking grote waarde toe voor de huidige samenleving en voor het dorpsleven. De strijd voor grondrechten, vrijheid van meningsuiting, gelijke behandeling en tegen de bezetting door Duitsland in de tweede wereldoorlog, is een strijd die zulke fundamentele zaken van de samenleving aangaat, dat het goed is om die te gedenken. Herdenken is dus iets anders dan staren naar het verleden, maar juist een vorm van her-(over)denken. Oudere dorpsgenoten hebben de tweede wereldoorlog aan den lijve meegemaakt. En niet zelden zijn er gebeurtenissen in het nieuws die beelden uit die tijd naar boven doen komen; de verschrikkingen in het voormalige Joegoslavië, racistische uitingen en het fascistische geweld zijn steeds vaker waar te nemen. De vraag naar een eigen standpuntbepaling is ook voor jongere actueel. Wellicht is het mogelijk om de te herdenken geschiedenis en de actualiteit op een voor velen waardevolle en veelzeggende manier met elkaar te verbinden. Zo is het voor ouderen en jongeren beide zinnig en waardevol om de geschiedenis en de doden, die in de begindagen van mei telkens herdacht worden, actueel te maken.

De Dorpsraad Duivendrecht en de Hervormd - Gereformeerde Kerk in Duivendrecht hebben het initiatief genomen om te kijken hoe de 4 mei herdenking in Duivendrecht wat meer vorm en inhoud gegeven kan worden. In samenwerking met enkele andere organisaties/instanties in het dorp is een klein programma opgesteld, waarmee de 4 mei herdenking een waardevolle aanvulling krijgt: niet vanuit kritiek op de huidige gang van zaken, integendeel, vanuit een besef van betrokkenheid bij deze traditie en vanuit het verlangen deze traditie in deze tijd haar actuele plaats te doen behouden in het dorpsleven.

Contactpersonen in 1993:

Herv.- Geref.Kerk: Pieter van Winden Dorpsraad: Wietske Dijkers
Gerie Bouman Amnesty: Gerrit Wisse

1993 en 1994 - de herdenkingen onder auspiciën van dit comité georganiseerd

November 1994 - aanvraag erkenning als Werkgroep van de Dorpsraad

Februari 1995 - goedkeuring en erkenning als Werkgroep

Maart 1995 - initiatief aanvraag Adopteer een Monument

Februari 1996 - adoptie officieel geregeld

Samenstelling thans:

Cees Bellaar - CDA
Gerie Bouman - Protestantse Gemeente - secretaris
Wim Brouwer - Predikant Protestantse Gemeente
Wietske Dijkers - Dorpsraad
Frank Godeschalk - Amnesty International
Marie-José Smits - alg. lid

Bevrijdingsfeest op 5 mei 1955

Een jubileum dat groots gevierd werd. Zelfs de jonge kinderen gingen helemaal op in het feestgedruis. De tijd van oorlog en bezetting, maar ook de opluchting van de bevrijding leefde in ieders hoofd en hart. Het was toentertijd in het gezin en op school bijna dagelijks terugkerende gespreksstof.

Het kon niet anders dan dat iedereen zich betrokken voelde en mee wilde doen aan de festiviteiten. Een hoogtepunt was de herinnering aan de voedseldropping, die overweldigende indruk gemaakt had op de hongerende bevolking alhier.

Kees Bieshaar was destijds voorzitter van de Rooms - Katholieke Middenstandsvereniging, die van alles organiseerde, waarvan de eerste twee foto's getuigen. Een vrolijke optocht door het dorp en op de voetbalvelden van ODA en TAVENU bij de Populierstraat werd een sportief spelletje gespeeld. Lachen natuurlijk, want de plaatselijke middenstanders hadden zich voor de gelegenheid in potsierlijke kostuums uitgedost.

Fotograaf L. de Jong, die vlakbij het Zwarte Laantje woonde op de Rijksstraatweg 116, ging erop uit met zijn camera. Zoals blijkt uit zijn reclame maakte hij kinderfoto's, portretten en reportagefoto's.

Hij hoopte zijn foto's te kunnen verkopen en meldde zich bij Bertus Wierdsma. Misschien kon hij veel afdrucken in de winkel afzetten. Op een of andere manier is er niets van gekomen. Het bleef bij de originele afdrucken, die Bertus nog altijd in zijn bezit en die hij welwillend ter beschikking stelde voor dit blad en de tentoonstelling in de bibliotheek alhier.

De derde foto is van Hans Bieshaar. Om het vliegtuig zo echt mogelijk te laten lijken, heeft zijn vader, Kees, Schiphol gebeld om gegevens, die schilder Piet Hekke nauwkeurig moest afbeelden. Ook deze foto is in de bibliotheek een poosje te zien.

De optocht voor de Sint Joannesschool en het Zusterhuis

De optocht is aangekomen op het feestterrein.
De heer Bieshaar houdt zich met de kinderschaar bezig.

Voorop Hein Beukeboom; achterop Hans Bieshaar. Het vliegtuig verbeeldt het exemplaar, dat
het Zweedse wittebrood dropte. Hans houdt het "manna" vast.
Op de achtergrond de Diemerlaan.

Het was vet veel lol op de tractor van het merk Ferguson

bij die bijzondere bevrijdingsfeesten in 1955.

De clowns voorop zijn onbekend tot nu toe. Kees van Schaik zit erachter met de sombrero op zijn hoofd; dan komt meneer Hermsen, de schoenmaker, staand Kees Bieshaar met achter zich Teun Beukeboom (de vader van Jan), zittend met stok Map Braam. Degene met het hoofddoekje is schilder Piet Hekke (de opvolger van schilder Van Dijk), woonde in het huis waar nu de familie Griffioen woont. In het wit achteraan is kruidenier Maars(s?)e(n?), die een paar huizen verder woonde als kruidenier Van Wees (naast bakkerij De Hoop).

De boerderij op de achtergrond is: "Mijn Genoegen"

en in de verte het torentje van Rath en Doodeheefver, de behangfabriek.

Bovenstaande foto is uit de collectie van de familie Bieshaar. Zij verstrekke de passende gegevens. Deze foto staat ook afgedrukt in het boek van Leendert Dros over Duivendrecht.

Mensen, die dit lezen en daarin geïnteresseerd zijn, kunnen terecht in de maand mei voor een tentoonstelling met meer van deze foto's in de bibliotheek te Duivendrecht.

Op de foto's treft u veel Duivendrechtters aan. Help ons alstublieft de namen van deze personen zoveel mogelijk te achterhalen: Wie herkent wie?

Een opschrijfboek ligt bij de tentoonstelling voor u klaar.

(Wetensw)aardigheden

Het 4 mei comité organiseert zoals elk jaar een herdenking samen met Amnesty International.

Hemelvaartsdag is traditiegetrouw wandeldag. Hemelvaartsdag is dit jaar tevens bevrijdingsdag en daarom is gekozen voor een wandeling met een historisch karakter: Amsterdam Zuid in Oorlogstijd. In 1940 woonden er ongeveer 17000 Joden, onder wie Anne Frank en haar familie. Meer dan 13000 bewoners zijn vermoord. De wandeling voert langs een tiental historische plekken, die herinneren aan de periode van vervolging en verzet.

De ochtend begint om 8 uur in de Aanbouw met een ochtendgebed. Daarna gaan we met de fiets of metro richting Amstelstation.

Ook niet-kerkgangers/dorpsgenoten kunnen zich aansluiten bij de wandeling. Voor diegenen, die niet eerst naar de Aanbouw komen, begint de wandeling om 9 uur op de Berlagebrug.

In verband met de catering (er wordt voor broodjes gezorgd) is het wel belangrijk om vooraf aan te melden bij: Gerie en Lennart Bouman, In de Korenmolen 17, 1115 GN Duivendrecht.

Telefoon: 020 – 4160181, email: boumanad@planet.nl

of via de website: www.pknduivendrecht.nl

En dan: Hemelvaartsdag donderdag 5 mei 2005. Het Michaëlbeeld komt gerestaureerd terug op de oude plek aan het eind van de Kloosterstraat/Michaëlplein.

De plechtigheden rond de herplaatsing zullen plaats vinden in de middag om 13 uur.

Ter gelegenheid van 60 jaar bevrijding is er in het Gemeentelijk Historisch Museum, Kerkstraat 5 in Ouderkerk een tentoonstelling "1940 van bezetting – naar bevrijding 1945".

Openingstijden van 28 april t/m 11 mei dagelijks van 13-16 uur.

12 t/m 29 mei woensdag, zaterdag en zondagmiddag van 13 - 16 uur.

De oplage van Oud – Duivendrechtse Saecken is verhoogd van 175 naar 200 exemplaren.

En dan te bedenken dat het eerste nummer, de "Boerderijen – special", in 2003 nog een oplage van 75 stuks had. En dat de eerste drie nummers van ODS gewoon gekopieerd waren.

De tweede beamerpresentatie met "Nieuwe Beelden van het Oude Duivendrecht" in de bibliotheek op donderdag 17 maart jl was opnieuw heel druk bezocht en had, vooral door de bezoekers van buitenaf, het karakter van een reünie. Tijdens de pauze kwamen de kelen nog lossen door het meezingen met ons Duivendrechtse Smartlappenkoor.

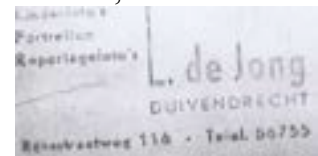
Dank zij uw prachtige verhalen, het aangeleverde materiaal, de enthousiaste reacties van onze lezers in Duivendrecht, Ouderkerk en daarbuiten én – niet onbelangrijk – uw financiële bijdragen, maakt u het zelf mogelijk dat al die mooie verhalen over Duivendrecht en de afbeeldingen van het Duivendrecht uit vroegere jaren niet verloren gaan voor de vele belangstellenden in de geschiedenis van hun dorp Duivendrecht.

Als er lezers zijn die de "oude" nummers van Oud-Duivendrechtse Saecken nog thuis hebben liggen en ze zelf niet willen bewaren, wilt u dat dan svp aan de redactie melden. Er zijn namelijk (oud -) Duivendrechtse die dolgraag nog nummers van de eerste jaargang willen hebben. Zij zijn wat later abonnee geworden en missen bladen.

"Geschiedenis is het meest sociale vak" zei professor Romein al. Als u beeldmateriaal of teksten uit de uitgaven van Oud-Duivendrechtse Saecken wilt gebruiken voor uw eigen publicaties dan kan dat (bijna) altijd, als u van te voren even contact opneemt met de redactie.

Bronnen en redactiegegevens

Archief	Familie Staal - de Jonge - Pieneman
Archief	Familie van den Beukel – Slager
Het Clarissenklooster	Drs. J.J.M. Visser
Verhalen van zuster Josepha	via Wil Wouda
Archief	Familie Wisse
Archief	Dick Albers
Heilige Michaël	Familie de Ronde
Verhalen	de dames Mul
Kerkenraadsnotulen	Ned. Hervormde Kerk
Herder in de Wallejtesbuurt	ds G.C. Tromp
Archief 4 mei comité Duivendrecht	Gerie Bouman
Archief van de Dorpsraad	Wietske Dikkers
Archief	Familie Bakker – Hogen
Fotocollectie en toelichting	Familie Wierdsma – Bon
Fotocollectie en toelichting	Familie Bieshaar
Duivendrecht in vroeger tijden	Leendert Dros
Diaserie:	B.P. Hess
Foto's:	Jan Selier, Joeri Teewisse

Adviezen voor het behoud van het Michaëlbeeld voor Duivendrecht: Jean Hubert v. Tongeren.

U kunt zich abonneren op het kwartaalblad Oud - Duivendrechtse Saecken.

Dan bent u er zeker van dat u de nummers in uw brievenbus krijgt!

Losse nummers zijn verkrijgbaar tijdens de openingsuren bij de openbare bibliotheek in Duivendrecht en in Ouderkerk en in het Gemeentelijk Hist. Museum van Ouder - Amstel

Uw tegemoetkoming in de drukkosten van minimaal € 1,50 per blad is van harte welkom.

U kunt uw bijdrage per enveloppe afgeven aan de medewerkers van de bibliotheken in Duivendrecht of Ouderkerk, of in het museum. Uw bijdrage kan ook per enveloppe in de brievenbus bij een van de redactieleden, als u in de buurt bent.

Nieuw: Uw bijdrage kunt u overmaken op de rekening van de St. Oud - Duivendrecht

Gironummer: 7875172 t.n.v. Stichting Oud – Duivendrecht,

Penningmeester: J E Pieneman - de Jonge, Kloosterstraat 22-1, 1115 BL DUIVENDRECHT

Wilt u bij de mededelingen **duidelijk** vermelden voor welk(e) nummer(s) u betaalt

en het bedrag van de portokosten erbij storten op de rekening als u O.D.S. per post ontvangt.

Adresgegevens voor abonnementen, kopij, opmerkingen en adviezen:

Ans Quirijnen
Waddenland 41
1115 XD DUIVENDRECHT
telefoon/vm: 020-6992574
e-mail: quico@planet.nl

Jo Blom
't Ven 2
1115 HB DUIVENDRECHT
telefoon: 020-6909023
Mobiel/vm: 06-22521536